

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

HS cần :

- Nắm vững địa hình của khu vực Bắc Âu, đặc biệt là bán đảo Xcan-đi-na-vi.
- Hiểu rõ đặc điểm của ngành khai thác tài nguyên thiên nhiên ở khu vực Bắc Âu.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

HS xác định được :

- Địa hình núi già, băng hà cổ ở Bắc Âu, thông qua việc phân tích các hình ảnh.
- Bán đảo Xcan-đi-na-vi có địa hình núi già, địa hình băng hà cổ.
- Sự khai thác tài nguyên thiên nhiên hợp lí của người dân khu vực Bắc Âu, thông qua việc phân tích các hình ảnh về đánh cá, rừng và bảng số liệu ở phần bài tập.
- Sự khai thác tài nguyên thiên nhiên hợp lí : khai thác rừng đi đôi với bảo vệ rừng.

III – CÁC PHƯƠNG TIỆN DẠY HỌC CẦN THIẾT

- Lược đồ khu vực Bắc Âu.
- Một số hình ảnh về địa hình băng hà núi cao, bờ biển Na Uy, khai thác thủy sản (sử dụng thêm tư liệu sưu tầm).

IV – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC BÀI MỚI

1. Lời giới thiệu

Bài "*Khu vực Bắc Âu*" có hai vấn đề HS cần phải nắm vững :

– Về mặt nội dung kiến thức : Bắc Âu có địa hình băng hà cổ, tài nguyên thiên nhiên gồm có rừng, biển và thủy năng. Người dân Bắc Âu đã khai thác hợp lí tài nguyên thiên nhiên của mình.

– Về mặt kĩ năng : HS cần rèn luyện kĩ năng đọc và phân tích lược đồ để nắm vững mối quan hệ giữa khí hậu và thực vật khu vực Bắc Âu.

2. Gợi ý tiến trình bài học

GV có thể sử dụng phương pháp thảo luận nhóm hoặc phương pháp tự nghiên cứu cá nhân trong thời gian 5 – 10 phút. GV yêu cầu HS dựa vào lược đồ 56.1, trả lời các câu hỏi trong SGK.

Quan sát lược đồ 56.1, HS xác định :

– Tên các nước Bắc Âu : Na Uy, Thụy Điển, Phần Lan và Ai-xơ-len.

– Các nước trên bán đảo Xcan-đi-na-vi : Thụy Điển, Na Uy.

– Phần lãnh thổ của các nước Bắc Âu nằm trong vòng cực : phần phía bắc của Na Uy, Thụy Điển, Phần Lan và Ai-xơ-len.

Quan sát lược đồ 56.1 và các hình 56.2, 56.3, HS có thể kể tên các dạng địa hình do băng hà cổ để lại ở Bắc Âu là : bờ biển dạng fio ở Na Uy và hồ băng hà ở Phần Lan.

Quan sát lược đồ 56.4, HS có thể rút ra nhận xét để trả lời câu hỏi trong SGK.

Quan sát hình 56.4 kết hợp với kiến thức đã học, giải thích tại sao có sự khác biệt về khí hậu giữa phía đông và phía tây dãy Xcan-đi-na-vi.

Do ảnh hưởng của dòng biển nóng Bắc Đại Tây Dương và gió Tây ôn đới nên phía tây dãy Xcan-đi-na-vi có khí hậu ấm và ẩm hơn là phía đông. Dãy Xcan-đi-na-vi ngăn chặn ảnh hưởng của dòng biển nóng và gió Tây ôn đới nên phía đông dãy Xcan-đi-na-vi có khí hậu lạnh giá về mùa đông.

HS nghiên cứu bài học, kết hợp với việc quan sát các hình trong SGK để rút ra các nhận xét quan trọng sau :

– Ba thế mạnh của các nước Bắc Âu là : biển, rừng và thủy năng.

– Ngành hàng hải và đánh cá là hai ngành kinh tế khai thác hợp lí tài nguyên biển của các nước Bắc Âu.

– Ngành khai thác rừng đi đôi với việc bảo vệ và trồng lại rừng là ngành kinh tế khai thác hợp lí tài nguyên rừng của các nước Bắc Âu.

– Nguồn thủy năng dồi dào được tận dụng để phát triển thủy điện.

Quan sát hình 56.5, HS có thể nhận xét được : đánh cá ở các nước Bắc Âu được tiến hành dưới dạng sản xuất công nghiệp, cơ giới hoá cao từ khâu kéo lưới đến khâu chế biến trên tàu.

HS cần luyện tập kĩ năng lập sơ đồ các mối quan hệ trong việc khai thác tài nguyên thiên nhiên một cách hợp lí ở khu vực Bắc Âu, kĩ năng lập bảng tổng kết về tài nguyên thiên nhiên và việc khai thác tài nguyên thiên nhiên một cách hợp lí ở Bắc Âu.

GV cần lưu ý không để HS rơi vào quan điểm quyết định luận địa lí : tài nguyên Bắc Âu chỉ có rừng, biển và thủy năng nên kinh tế chỉ chú trọng phát triển đánh cá, thủy điện, khai thác gỗ, hàng hải. Phải giúp HS hiểu rằng kinh tế các nước Bắc Âu rất đa dạng, có cả ngành công nghệ kĩ thuật cao như viễn thông, tin học,... và ngay cả việc khai thác rừng, khai thác thủy sản... thì khai thác luôn đi đôi với bảo vệ nguồn lợi thiên nhiên, môi trường tự nhiên.

V – GỢI Ý TRẢ LỜI MỘT SỐ CÂU HỎI KHÓ

Câu hỏi 1. *Nêu những điều kiện khó khăn về điều kiện tự nhiên của các nước Bắc Âu đối với sản xuất và đời sống.*

Khí hậu lạnh giá về mùa đông ở khu vực Bắc Âu làm cho biển đóng băng vào mùa đông ở khu vực giữa Thụy Điển và Phần Lan, gây khó khăn cho sản xuất và đời sống.

Câu hỏi 2. *Vẽ biểu đồ thể hiện sản lượng và sản lượng bình quân đầu người về giấy, bìa năm 1999 ở một số nước Bắc Âu ; nêu nhận xét.*

Nhận xét HS cần rút ra là : các nước Bắc Âu không khai thác và xuất khẩu gỗ nguyên liệu mà chế biến thành giấy, bìa có giá trị kinh tế cao hơn, hiệu quả khai thác sẽ lớn hơn rất nhiều.